

4.3.7 toelichting op de balans (bedragen x €1.000)

1.a immateriële vaste activa		aanschafwaarde 31-12-2016	cum. afschr. 31-12-2016
computer software		0	0
website		52	-30
		52	-30
		boekwaarde 31-12-2016	(des-)investeringen 2017
computer software		0	11
website		22	31
		22	43
		afschrijvingstermijn	afschrijvingen 2017
computer software	5 jaar		-1
website	5 jaar		-10
			-10
		cum. aanschafwaarde	cum. afschrijvingen
computer software		11	-1
website		83	-40
		94	-40
		boekwaarde 31-12-2017	boekwaarde 31-12-2017
computer software		11	11
website		43	43
		54	54

De investeringen (totaal €43.000) betreffen de nieuwe website van Ecomare en ontwerp van Business Intelligence software.

1.b materiële vaste activa		aanschafwaarde 31-12-2016	cum. afschr. 31-12-2016
gebouwen en terreinen		12.600	-3.549
verbouwingen en installaties		1.646	-1.028
tentoonstellingen		6.081	-4.200
inventaris		1.313	-1.138
computerapparatuur		470	-420
merkwaarde en huisstijl		7	0
		22.116	-10.336
		boekwaarde 31-12-2016	(des-)investeringen 2017
gebouwen en terreinen		9.051	73
verbouwingen en installaties		617	49
tentoonstellingen		1.882	112
inventaris		175	19
computerapparatuur		50	21
merkwaarde en huisstijl		7	0
		11.780	276

4.3.7 toelichting op de balans (bedragen x €1.000)

	afschrijvingstermijn	afschrijvingen 2017	boekwaarde 31-12-2017
gebouwen en terreinen	40 jaar	-406	8.718
verbouwingen en installaties	5 jaar	-110	557
tentoonstellingen	10 jaar	-342	1.652
inventaris	5 jaar	-39	155
computerapparatuur	4 jaar	-19	52
merkwaarde en huisstijl	5 jaar	-1	5
		-918	11.138

	cum. aanschafwaarde	cum. afschrijvingen	boekwaarde 31-12-2017
gebouwen en terreinen	12.673	-3.955	8.718
verbouwingen en installaties	1.695	-1.138	557
tentoonstellingen	6.194	-4.542	1.652
inventaris	1.332	-1.177	155
computerapparatuur	491	-439	52
merkwaarde en huisstijl	7	-1	5
	22.392	-11.253	11.138

De investeringen (totaal €276.000) betreffen met name de nieuwe expositie van Ecomare "Waddenstad", restauratie van het Graanpakhuis bij Kaap Skil en van de Oudheidkamer, vervanging van de brandmeldinstallaties bij Ecomare, Kaap Skil en Vuurtoren, uitbreiding van de kassa's op alle locaties met contactloos pinnen en nieuwe vuilnisbakken bij Ecomare.

2. voorraden	31 december 2017	31 december 2016
voorraad consumptieartikelen Ecomare	4	3
winkelvoorraad Ecomare	51	55
voorraad consumptieartikelen Kaap Skil	2	3
winkelvoorraad Kaap Skil	12	11
winkelvoorraad vuurtoren	13	11
totaal voorraden	82	84

Dit betreffen consumptie- en winkelartikelen voor de museumrestaurants en -winkels, noodzakelijk voor de bedrijfsvoering.

3. vorderingen en overlopende activa	31 december 2017	31 december 2016
diverse debiteuren	15	10
subsidie debiteuren	169	162
te vorderen omzetbelasting	22	0
te ontvangen bedragen	33	40
voortbetaalde bedragen	93	50
voortbetaalde pensioenpremie	20	0
vorderingen op personeel (fietsenplan)	1	5
overige vorderingen	21	21
totaal vorderingen	374	288

Alle vorderingen hebben een looptijd van minder dan 1 jaar. Van de post subsidiedebiteuren wordt een bedrag van €21.000 in 2018 ontvangen voor twee in 2017 afgesloten projecten.

4.3.7 toelichting op de balans (bedragen x €1.000)

4. liquide middelen	31 december 2017	31 december 2016
kasgelden	30	25
bank- en spaarrekeningen	1.795	1.653
totaal liquide middelen	1.825	1.677

De liquide middelen staan op direct opvraagbare (spaar-)rekeningen bij diverse bankinstellingen.

5. reserves en fondsen

In plaats van over eigen vermogen spreken we in de jaarrekening van Stichting Texels Museum over reserves en fondsen. De reserves en fondsen mogen slechts worden aangewend in overeenstemming met de doelstelling waartoe ze in leven zijn geroepen.

5.a continuïteitsreserve	31 december 2017	31 december 2016
stand per 1 januari	1.416	980
ontrekking/toevoeging	304	436
stand per 31 december	1.720	1.416

De continuïteitsreserve is gevormd als buffer voor risico's die op de korte termijn kunnen optreden, zodat de bedrijfsvoering onbelemmerd voortgang kan vinden. Voor de continuïteitsreserve houdt STM een bovengrens aan van maximaal 1,5 maal de kosten van de werkorganisatie, minus de afschrijvingskosten die kunnen worden uitgesteld en minus de helft van de baten uit entreeopbrengsten, winkels en restaurants, zijnde de redelijkerwijs minimale inkomsten bij voortzetting van de organisatie. De ten doel gestelde continuïteitsreserve per 31 december 201 bedraagt derhalve €3.075.000, waarvan 56% is gerealiseerd per 31 december 2017.

	Lasten 2016	Lasten 2017	Begroting 2018	Gemiddelde 1,5 jr
Totale lasten werkorganisatie	4.816	5.005	5.087	7.454
Vermindering:	Lasten 2016	Lasten 2017	Begroting 2017	Gemiddelde 1,5 jr
Afschrijvingskosten	-899	-940	-1.024	-1.432
	Baten 2016	Baten 2017	Begroting 2017	Gemiddelde 1,5 jr
Helft van de Baten uit Winkels en Restaurants	-302	-302	-305	-455
Helft van de Baten uit Entreeopbrengsten	-1.639	-1.680	-1.666	-2.492
Doelstelling continuïteitsreserve per 31 december 2017 (voor 1,5 jaar)				3.075
Gerealiseerde continuïteitsreserve per 31 december 2017				1.720
				56%

4.3.7 toelichting op de balans (bedragen x €1.000)

5.b bestemmingsreserves

Het volgende overzicht geeft het verloop in het boekjaar van de bestemmingsreserves:

vernieuwing expositie Ecomare	2017	2016
stand per 1 januari	2.527	2.541
toevoeging	21	36
onttrekking	-50	-50
stand per 31 december	2.498	2.527

Deze reserve wordt gevormd voor vernieuwing van het buitenterreinen van Ecomare en de vernieuwing van de verschillende expositiezalen binnen Ecomare. In 2017 is een bedrag van €21.000 toegevoegd uit incidentele giften en nalatenschappen. Jaarlijks wordt een bedrag onttrokken aan de reserve ter dekking van de afschrijvingskosten.

egalisatie onderhoudskosten	2017	2016
stand per 1 januari	511	394
toevoeging	60	117
stand per 31 december	571	511

Deze reserve is gevormd om de sterk schommelende kosten uit het meerjarenonderhoudsplan te egaliseren, zodat de jaarlijkse onderhoudskosten aan de gebouwen en installaties een gelijkmatiger beeld vertonen. In jaren dat er minder onderhoudskosten gemaakt worden (zoals van 2014 tot 2017) wordt het overschot toegevoegd aan deze reserve.

walviszaal	2017	2016
stand per 1 januari	385	440
onttrekking	-55	-55
stand per 31 december	330	385

Eind 2012 is een dode potvis aangespoeld op de Razende Bol met daarin een behoorlijke hoeveelheid grijze amber. Deze grijze amber is verkocht in 2013. Met de opbrengsten is in 2014 een speciale walvistentoonstelling ingericht. Jaarlijks wordt een bedrag onttrokken aan de reserve ter dekking van de afschrijvingkosten van deze tentoonstelling.

financiering activa	2017	2016
stand per 1 januari	557	607
onttrekking	-50	-50
stand per 31 december	507	557

Ten behoeve van de bedrijfsvoering en voor de realisatie van onze doelstelling wordt een reserve financiering van diverse activa aangehouden. Deze reserve is gevormd na de stelselwijziging per 1 januari 2008 uit de investeringsbijdragen uit voorgaande jaren. Jaarlijks wordt een bedrag onttrokken aan de reserve ter dekking van de afschrijving van het gesubsidieerde activum.

vervanging langdurige ziekte	2017	2016
stand per 1 januari	0	0
toevoeging	50	0
onttrekking	-36	0
stand per 31 december	14	0

Ten behoeve van de continuïteit bij langdurig ziekteverlof wordt de inhuur van externen mede gefinancierd vanuit deze reserve die in 2017 is ingesteld. In 2017 is hier ook direct gebruik van gemaakt voor €46.000.

4.3.7 toelichting op de balans (bedragen x €1.000)

5.c bestemmingsfondsen

In het volgende overzicht staan de bestemmingsfondsen:

fonds 'Ecomare Bankgiroloterij'	2017	2016
Stand per 1 januari	360	420
Onttrekking	-60	-60
stand per 31 december	300	360

De bankgiroloterij heeft €600.000 beschikbaar gesteld voor de herinrichting van het buitenterrein/buitentoonstelling. Jaarlijks valt een bedrag vrij ter dekking van de afschrijvingskosten.

fonds 'Gouden Driehoek'	2017	2016
stand per 1 januari	5.066	5.351
onttrekking	-285	-285
stand per 31 december	4.781	5.066

De totale kosten voor het project 'De Gouden Driehoek' bedroegen €7.657.000 en is door een groot aantal subsidiegevers gefinancierd. Vanaf 2012 valt jaarlijks een bedrag vrij waarmee de afschrijvingen op de investeringen in de Gouden Driehoek worden gedekt.

fonds 'VOC maquette'	2017	2016
stand per 1 januari	21	22
onttrekking	-1	-1
stand per 31 december	20	21

In 2008 is een overeenkomst opgesteld tussen de stichting VOC fonds en het Maritiem en Juttersmuseum (tegenwoordig Kaap Skil) waarbij een bedrag van €30.000 beschikbaar is gesteld voor het klein onderhoud aan de VOC-maquette tot 31 december 2031. Vanaf 2009 onttrekken we jaarlijks €1.000 aan dit fonds om het klein onderhoud te bekostigen.

fonds 'Westelijke waddenpoort'	2017	2016
stand per 1 januari	826	869
onttrekking	-43	-43
stand per 31 december	783	826

Dit fonds is gevormd uit bijdragen voor het project 'Westelijke waddenpoort'. Met deze bijdragen zijn aanpassingen aan het buitenterrein bij Ecomare gerealiseerd, een observatorium gebouwd, een educatief pad aangelegd en een warmte-koudeopslag geïnstalleerd. Jaarlijks wordt €43.000 aan dit fonds onttrokken ter dekking van de afschrijvingskosten.

fonds 'Vissen rond Texel'	2017	2016
stand per 1 januari	15	17
onttrekking	-2	-2
stand per 31 december	13	15

Dit fonds is gevormd uit bijdragen voor de tentoonstelling 'Vissen rond Texel' in museum Kaap Skil. Jaarlijks wordt €2.000 onttrokken aan dit fonds ter dekking van de afschrijvingskosten

4.3.7 toelichting op de balans (bedragen x €1.000)

6. voorzieningen	2017	2016
voorziening jubileumuitkeringen	22	25
totaal voorzieningen	22	25

Het betreft een voorziening voor jubileumgratificaties bij 12,5-jarig, 25-jarig en 40-jarige dienstverbanden waarop medewerkers volgens de Museum CAO recht hebben.

7. langlopende schulden	rente	31 december 2017	31 december 2016
stichting pensioenfonds Forbo	5,80%	0	14
stichting pensioenfonds Forbo	5,00%	0	0
Rabobank	4,20%	0	0
ASN bank	5,05%	1.178	1.334
ASN bank	5,16%	32	42
ASN bank (groenfonds)	4,16%	86	112
verstrekkingen boekjaar	-	0	0
totaal ultimo boekjaar		1.296	1.500
aflossingsverplichting leningen volgend jaar		-268	-141
totaal langlopende schulden		1.028	1.359

Beide leningen bij pensioenfonds Forbo zijn in 1991/1992 aangegaan voor de verbouw van het gebouw van Ecomare. In 2010 is een aantal nieuwe langlopende leningen afgesloten voor de financiering van het buitenterrein van Ecomare: € 500.000 bij de Rabobank en € 2.200.000 bij de ASN-bank.

Het restant af te lossen langlopende schulden bedraagt over vijf jaar: €576.000. Het kortlopende deel (korter dan een jaar) van €268.000 is als 'aflossingsverplichting leningen volgend jaar' opgenomen onder de kortlopende schulden. De rentepercentages van de langlopende schulden lopen uiteen van 4,2% tot 5,8%. De gemeente Texel heeft zich garant gesteld voor openstaande schulden tot een bedrag van € 41.000. Als zekerheid voor de hypothecaire lening van de Rabohypotheekbank N.V., oorspronkelijk groot € 320.000, en het rekening-courantkrediet van maximaal € 300.000 van de Coöperatieve Rabobank Noord-Holland Noord U.A. zijn de percelen Heemskerckstraat 11, Barentszstraat 13, Kogerstraat 1 en 3, allen op Texel, met hypotheek bezwaard. Als zekerheid voor een hypothecaire lening van de ASN-bank zijn de gebouwen van Ecomare, Ruijslaan 92, met hypotheek bezwaard. Bij de Rabobank is een kredietfaciliteit aanwezig tot maximaal € 300.000.

4.3.7 toelichting op de balans (bedragen x €1.000)

8. kortlopende schulden	31 december 2017	31 december 2016
diverse crediteuren	260	253
te betalen loonheffing	85	0
te betalen pensioenpremies	6	41
saldo verlofdagen medewerkers	64	54
reservering vakantiegeld	94	106
te betalen omzetbelasting	0	1
vooritontvangen bijdragen	30	77
nog te betalen bedragen	68	103
renteschuld geldeningen	0	1
aflossingsverplichting leningen volgend jaar	268	141
overige schulden	12	5
totaal kortlopende schulden	887	783

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen: voor de grond waarop Ecomare staat en het duinpark is in 1973 een erfpachtcontract met Staatsbosbeheer afgesloten. Dit contract loopt tot 2042. De jaarlijkse te betalen canon bedroeg ultimo 2017 een bedrag van €1.741. Tot wederopzegging wordt het onderuurcontract met de gemeente Texel voor de vuurtoren jaarlijks verlengd met een jaar. De huur bedraagt €28.037 per twaalf maanden en wordt jaarlijks geïndexeerd. Daarnaast is in 2017 gestart met de restauratie van de Oudheidkamer en het Graanpakhuis bij Kaap Skil. Kortlopende financiële verplichtingen, zijnde inkoop- en investeringsverplichtingen aangegaan in 2017 en te betalen in 2018, staan hieronder gespecificeerd.

	Verplichting per 31 december 2017
Displays werving vrienden	3
Restauratie Graanpakhuis	36
Restauratie Oudheidkamer	24
Tuinaanleg Oudheidkamer	3
Nieuwe website Kaap Skil	10
Voip telefooncentrale	6
Planvorming ver/nieuwbouw Kaap Skil	16
Planvorming ver/nieuwbouw Ecomare	16
totaal niet uit de balans blijvende kortlopende financiële verplichtingen	113

4.3.8 toelichting op de baten en lasten (bedragen x €1.000)

baten uit eigen fondsenwerving		werkelijk 2017	begroot 2017	werkelijk 2016
donaties met tegenprestatie				
1.	donaties particulieren (vriend/adoptant)	270	275	280
4.	bedrijfssponsoring	16	22	9
donaties zonder tegenprestatie				
2.	anonieme donaties particulieren	11	8	7
3.	incidentele giften particulieren/bedrijven	5	0	27
5.	nalatenschappen	0	0	1
donaties		303	305	325
verkoop aan particulieren (met tegenprestatie)				
6.	omzet museumwinkels	425	449	446
7.	kostprijs van deze omzet	-220	-230	-237
8.	bruto winst museumwinkels	205	218	208
9.	omzet museumrestaurants	598	574	588
10.	kostprijs van deze omzet	-199	-189	-192
11.	bruto winst museumrestaurants	399	385	395
totaal baten uit eigen fondsenwerving		907	908	929

donaties en sponsors

Ecomare ontvangt baten uit eigen fondsenwerving van particulieren, stichtingen en bedrijven. Daarin wordt cf de nieuwe Richtlijn 650 voor de Jaarverslaglegging van fondsenwervende instellingen vanaf 2017 onderscheid gemaakt in donaties met en zonder tegenprestatie.

Donaties met tegenprestatie zijn:

- *vrienden van Ecomare*: donatie van minimaal €15; de tegenprestatie is een vrijkaartje en informatiebladen per mail en post
- *adopteer een zeehond of bruinvis*: de symbolische adoptie van een zeehond uit de vaste groep voor minimaal €48 resp. €72 per jaar; de tegenprestatie is een vrijkaartje, informatiebladen en een foto van de geadopteerde zeehond of bruinvis
- *adopteer een opvangzeehond*: de exclusieve adoptie voor €2500 van een zeehond die wordt uitgezet; tegenprestatie is onder andere een donateurspas om de zeehond te bezoeken en mee te gaan met uitzetten. Vaak wordt deze vorm van adoptie door bedrijven gedaan, dan wordt het onder bedrijfssponsoring verantwoordt.
- *kosten tegenprestatie*: drukwerk (informatieblad en foto's) kostte €12.208 en is verantwoord onder voorlichtingskosten; in 2017 hebben 1024 vrienden en adoptanten gebruik gemaakt van gratis toegang tot Ecomare, ter waarde van €13.056.

Donaties zonder tegenprestatie zijn:

- anonieme donaties van bezoekers in de zeehondenpot, moneyspinners, en moneypress die bij Ecomare staan
- incidentele giften van particulieren via de website 'doneer' knop of van bezoekers van Ecomare via de kassa
- nalatenschappen

4.3.8 toelichting op de baten en lasten (bedragen x €1.000)

entreegelden

In 2017 waren de bezoekersaantallen boven verwachting en bijna net zo hoog als in 2016, het jaar van "De Jurk" bij Kaap Skil. Ecomare had bijna 5.000 (2%) meer bezoekers dan begroot. De Vuurtoren overtrof wederom het aantal bezoekers met bijna 3.000 (3%). De Oudheidkamer had relatief veel meer bezoekers dan voorgaande jaren (36% tov begroot) mede door gratis toegang voor bezoekers met Museumkaart of een kaartje Kaap Skil, wat de gemiddelde entreeopbrengst verlaagde. De entreprijzen van Ecomare en Vuurtoren stegen met resp €0,25 en €0,50.

	werkelijk 2017	begroot 2017	werkelijk 2016
aantal bezoekers Ecomare	269.671	265.000	263.326
aantal bezoekers Kaap Skil	58.940	60.000	69.951
aantal bezoekers Oudheidkamer Den Bur	6.796	5.000	4.800
aantal bezoekers Vuurtoren Texel	112.922	110.000	111.389
totaal	448.329	440.000	449.466

baten uit acties van derden

Onder 'baten uit acties van derden' staan de bijdragen die Stichting Texels Museum van de Bankgiroloterij en van Natuurmonumenten ontvangt.

subsidies van overheden

Jaarlijkse ontvangt STM van de gemeente Texel een subsidie. In 2017 bedroeg deze €280.693.

baten uit beleggingen (rente)

De ontvangen rente op de spaarrekeningen wordt verantwoord onder 'baten beleggingen'.

overige baten

Onder overige baten worden de bijdragen verantwoord die ontvangen zijn van Staatsbosbeheer (€ 32.065) en de huuropbrengsten van de huurwoningen.

4.3.8 toelichting op de baten en lasten (bedragen x €1.000)

wervingskosten	werkelijk 2017	begroot 2017	werkelijk 2016
kosten eigen fondsenwerving	229	199	216
baten uit eigen fondsenwerving	907	876	929
wervingskosten/baten fondsenwerving	25%	23%	23%

Voor het werven van nieuwe donateurs en het behouden van bestaande donateurs worden wervingskosten gemaakt. De norm van het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) bepaalt dat de totale kosten voor fondsenwerving uitgedrukt als percentage van de totale baten uit eigen fondsenwerving in een jaar, bekeken over een periode van drie achtereenvolgende jaren, gemiddeld niet meer mag bedragen dan 25% van de baten uit eigen fondsenwerving.

personeelskosten	werkelijk 2017	begroot 2017	werkelijk 2016
salarissen en sociale lasten	2.525	2.384	2.423
pensioenlasten	196	202	190
opleiding en ontwikkeling	35	40	24
diverse personeelskosten	79	43	58
reis- en verblijfkosten	7	6	5
totaal personeelskosten	2.842	2.675	2.699

Het gemiddeld aantal werknemers over 2017 bedroeg 55,8 FTE (begroot 54,2 FTE). Over 2016 bedroeg het gemiddelde 54,4 FTE. De personeelskosten stegen behalve deze geringe stijging in de FTE ook door een CAO loonsverhoging van 1,5% en door inleen van externe capaciteit (€36.000) ter vervanging van langdurig zieke medewerkers. Hiervoor is een bedrag onttrokken aan de bestemmingsreserve 'Langdurig zieke medewerkers'.

4.3.9 bezoldiging directie 2017

De Raad van Toezicht van Stichting Texels Museum heeft het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Het bezoldigingsbeleid wordt periodiek geactualiseerd. De laatste evaluatie was in 2014 tijdens de benoemingsprocedure voor een nieuwe directeur. Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt de stichting de CAO van de Museumvereniging.

	P.M.H. Nieuwenhuizen
	algemeen directeur
dienstverband	P.M.H. Nieuwenhuizen
aard	onbepaald
uren (voltijds werkweek)	36
parttime percentage	100%
periode	1 jan t/m 31 dec 2017
bezoldiging (in euro's)	P.M.H. Nieuwenhuizen
bruto loon	76.041
vakantiegeld	6.108
eindejaarsuitkering	2.395
variabel jaarinkomen	0
totaal jaarinkomen	84.544
SV lasten (werkgeversdeel)	9.972
belastbare vergoedingen/bijtellings	0
pensioenlasten (werkgeversdeel)	10.397
overige beloningen op termijn	0
uitkeringen beëindiging dienstverband	0
vaste reiskostenvergoeding	1.440
vaste onkostenvergoeding	0
variabele reis- en onkostenvergoeding	0
totaal overige lasten en vergoedingen	21.809
totaal bezoldiging directie 2017	106.353
totaal bezoldiging directie 2016	101.570

4.3.10 toelichting lastenverdeling naar bestemming (bedragen x €1.000)

De totale lasten van Stichting Texels Museum zijn verdeeld naar drie bestemmingen: 'doelstelling voorlichting en educatie', 'werving baten' en 'beheer en administratie'. Bij de toerekening van de lasten zijn de 'Aanbeveling kosten-toerekening beheer & administratie' (januari 2008) van de VFI gevolgd.

De kosten van eigen fondsenwerving gedeeld door de baten uit eigen fondsenwerving is in 2017 met 25% conform de norm van 25% die het Centraal Bureau Fondsenwerving hiervoor heeft gesteld. De kosten van beheer en administratie zijn in 2017 8% van de totale lasten, waarmee deze kosten onder de eigen norm van 15% van de totale kosten blijven.

bestemming

lasten	bestemming					
	voorlichting en educatie	werving baten	beheer en administratie	werkelijk 2017	begroot 2017	werkelijk 2016
publiciteit en communicatie	322	11	17	350	374	350
personeelskosten	2.341	146	355	2.842	2.675	2.699
huisvestingskosten	645	35	19	698	792	635
kantoor- en algemene kosten	127	9	19	155	153	155
rente	70	0	0	70	75	78
afschrijvingskosten	881	28	19	928	945	899
totaal lasten	4.387	229	429	5.044	5.014	4.816